

ABSTRACT&REFERENCES

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.288883

DEVELOPMENT OF THE MARKETING COMPETENCE OF HEADS OF CLUBS OF NON-FORMAL EDUCATION INSTITUTIONS

p. 4–8

Olesia Borsuk, Children and youth creativity center «Shevchenkivets», Sichovykh Striltsiv str., 43, Kyiv, Ukraine, 04053

E-mail: 3819264@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3414-7556>

The intensification of competition in the Ukrainian domestic market has prompted educational institutions to introduce marketing more actively into their activities. One such tool is marketing competence.

The competitiveness of a non-formal education institution in the educational services market can be ensured by the set of professional qualities of the head of the non-formal education institution as an education manager, as well as by the formed marketing competence of teachers, in particular the heads of the clubs.

Marketing skills are an individual's ability to apply the acquired marketing knowledge in the implementation of a marketing approach to the management of the non-formal education institution as a whole or, for example, parts of it (circles, studios, etc.) It enables the organization of the educational process and the process of personal management. The availability of marketing knowledge and skills ensures that marketing activities in the non-formal education institution are scientific and technological.

The research discusses the essence and structure of the teacher's marketing competence. The relevance of the formation of this competence as an important professional quality of a modern teacher of higher education is justified.

The research deals with the searching of the important role of the marketing competence of the heads of clubs of non-formal education institutions and the development of the professionalism of the teacher. Marketing management leads to a different understanding, a re-conception of the category «quality», which ultimately changes the whole learning process. The article attempts to consider the teacher as a subject and object of marketing activities, highlighting the multidimensionality of his/her role in terms of a marketing approach. This publication presents a variant model of personalized professional development of a teacher, based on the usage of marketing technologies

Keywords: marketing, competence, non-formal education institution, head of club, teacher

References

1. Turbar, T. V. (2020). Do problemy formuvannia marketynhovoї kompetentnosti vykladachiv. Elektronnyi zbirnyk naukovykh prats ZOIPPO, 2 (2 (39)). Available at: <https://drive.google.com/file/d/1JnkdsRLUvAXDMj33Kyl9voy5y2BrswO5/view>

2. Millson, M. R., Wilemon, D. L. (2008). The strategy of managing innovation and technology. Pearson Prentice Hall.

3. Ren, S., Eisingerich, A. B., Tsai, H.-T. (2015). How do marketing, research and development capabilities, and degree of internationalization synergistically affect the innovation performance of small and medium-sized enterprises (SMEs)? A panel data study of Chinese SMEs. International Business Review, 24 (4), 642–651. doi: <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2014.11.006>

4. Morgan, N. A., Feng, H., Whitler, K. A. (2018). Marketing Capabilities in International Marketing. Journal of International Marketing, 26 (1), 61–95. doi: <https://doi.org/10.1509/jim.17.0056>

5. Riabova, Z. V. (2010). Marketynhovi doslidzhennia v upravlinni navchalnym zakladom. UMO NAPN Ukrayny. Available at: https://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_5/23.pdf

6. Prosina, O. (2020). Methodology of a SWOT analysis for strategic planning of educational activities of institution of out-of-school education in the time of pandemic. Theoretical and Methodical Problems of Children and Youth Education, 24-2, 141–152. doi: <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2020-24-2-141-152>

7. Pankrukhin, A. P. Marketing obrazovatelnykh uslug. Gildia marketologov. Available at: http://pankrukhin.ru/wordpress/wp-content/uploads/2014/12/Marketing_obrazovatelnueh_uslug.pdf

8. Vasyliuk, A., Dei, M. (Eds.) (2019). Yakist vyschoi osvity: teoriia i praktyka. Kyiv, Nizhyn: Vydatets PP Lysenko M. M., 176.

9. Farukhshyna, M. Sh. (2018). Zastosuvannia instrumentiv pedahohichnoho marketynhu v profesiiini diialnosti pedahoha Novoi ukrainskoi shkoly. Shkilnyi svit, 37–41.

10. Zahorodnii, C. (2017). Rozvytok u kerivnykiv zahalnoosvitnih navchalnykh zakladiv innovatsiinoi kompetentnosti u systemi pisliadyplomnoi osvity. Vinnytsia.

11. Luhova, V., Sierikov, D. (2017). Diahnostyka upravlinskoi kompetentnosti kerivnyka. Aktualnie nauchnie yssledovanyia v sovremennom myre, 3 (23 (4)), 36–41.

12. Pro zatverdzhennia Typovoi osvitnoi prohramy orhanizatsii i provedennia pidvyshchennia kvalifikatsii pedahohichnykh pratsivnykiv zakladamy pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity (2018). Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrayny No. 36. 15.01.2018. Available at: https://drive.google.com/file/d/1mG7U91TLtuHS7aEaBW1B_MuTP5fdgIis/view

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.284676

LEARNING PLATFORMS IN THE TRAINING OF FUTURE MATHEMATICS TEACHERS: ANALYSIS OF FOREIGN EXPERIENCE

p. 9–14

Olha Matiash, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Department of Algebra and Methods of Mathematics Teach-

ing, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Ostrozkoho str., 32, Vinnytsia, Ukraine, 21001
E-mail: matyash_27@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7149-9545>

Oleksii Panasenko, PhD, Senior Lecturer, Department of Algebra and Methods of Mathematics Teaching, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Ostrozkoho str., 32, Vinnytsia, Ukraine, 21001
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1403-2241>

Anton Horiashyn, Postgraduate Student, Department of Algebra and Methods of Mathematics Teaching, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Ostrozkoho str., 32, Vinnytsia, Ukraine, 21001
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2511-6531>

The analysis of the experience in using learning platforms for the education of future specialists in different countries of the world is relevant for understanding and explaining the positive and negative aspects of learning platforms implementation in the process of professional training of future teachers in Ukraine. In the article, we analyzed the experience of foreign countries (USA, Latvia, UK, Turkey, Colombia, Netherlands) in using learning platforms for the training of future mathematics teachers.

Content analysis of Internet resources; analysis, synthesis, comparison, systematisation and generalisation of research results, reflected in the publications of foreign researchers as for the implementation of learning platforms in the training of future mathematics teachers.

We highlighted the following key positions of the researchers in foreign studies: teachers' ignoring learning platforms, on the one hand, demonstrates their desire to maintain monopoly control over students' learning and their distrust of students' independent learning. On the other hand, it may demonstrate teachers' inability to use learning platforms efficiently. It's worth noting, that learning platforms can open up a wide range of opportunities for mathematics teachers to improve the effectiveness of teaching mathematics students. At the same time teachers do not feel well prepared to use digital technologies in conducting lessons. Special training for the efficient implementation of digital technologies by teachers in the education process has to be formed during the education in the university for the teachers not to lose time for this aspect during their professional activity.

There is the increasing integration of digital technologies into the process of professional training of future teachers. Combining foreign experience in the implementation of learning platforms for the training of future specialists with the scientific potential of Ukrainian researchers is one of the ways to overcome the current problems of distance/blended learning and further introduction of innovative technologies into the Ukrainian education system

Keywords: mathematics teachers, learning platforms, information technologies, educational process, digital competence

References

1. Soroko, N. (2017). Using cloud computing for developing teachers' information and communication competency (the experience of the Baltic States). *Naukovi zapysky. Seriia: Problemy metodyky fizyko-matematichnoi tekhnolohichnoi osvity*, 2 (11), 45–53. Available at: <https://phm.cuspu.edu.ua/ojs/index.php/NZ-PMFMTO/article/view/1141>
2. Bondarenko, L. (2017). The use of internet technologies in preparation of future teachers of physics. *Fizyko-matematichna osvita*, 1 (11), 138–142. Available at: http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2926/1/2017_1-11-Bondarenko_Scientific_journal_FMO.pdf
3. Sadovyi, M., Koval, P. (2016). Vykorystannia internet-resursiv u fakhovii pidhotovtsi uchyteliv fizyky. *Naukovi zapysky Seriia: Problemy metodyky fizyko-matematichnoi osvity i tekhnolohichnoi*, 9(III), 169–172. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nz_pmfm_2016_9\(3\)_45](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nz_pmfm_2016_9(3)_45)
4. Khomutenko, M. (2015). Metodyka orhanizatsii «per-evernutoho navchannia z fizyky z vykorystanniam khmarnykh tekhnolohii. *Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzhavnoho pedahohichnogo universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Seriia: Problemy metodyky fizyko-matematichnoi i tekhnolohichnoi osvity*, 8 (1), 158–162. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nz_pmfm_2015_8\(1\)_40](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nz_pmfm_2015_8(1)_40)
5. Popel, M. (2019). Tendentsii rozvytku i vykorystannia khmaro orientovanykh system u pidhotovtsi vchyteliv krain Yevropy. *Informatsiino-tsyfrovi osvitni prostir Ukrayiny: transformatsiini protsesy i perspektyvy rozvytku*. Kyiv, 243–250. Available at: <https://lib.iitta.gov.ua/716717/1/Popel%20M.V.%20Metod%20Semin%204.04.2019.pdf>
6. Soroko, N. (2015). Assessment methods of teachers' information-communication competence (Estonia experience). *Vidkryte osvitnie e-seredovishche suchasnoho universytetu*, 1, 83–90. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeemeu_2015_1_10
7. Vakaliuk, T. (2014). Pidkhody do stvorennia riznykh vydiv navchalnoho seredovishcha u zakladakh zarubizhzhia. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, II (16 (33)), 38–41.
8. Vakaliuk, T. (2017). Zarubizhnyi dosvid rozvytku khmaro oriientovanoho navchalnoho seredovishcha vyshchoho navchalnoho zakladu. *Naukovi zapysky. Seriia: Problemy metodyky fizyko-matematichnoi i tekhnolohichnoi osvity*, 11 (2), 16–23. Available at: <https://phm.cuspu.edu.ua/ojs/index.php/NZ-PMFMTO/article/view/1137>
9. Dotsenko, S. (2021). Dosvid orhanizatsii dystantsiinoho navchannia v Kytai. *Pedahohichnyi almanakh*, 47, 26–34. Available at: <https://dspace.hnpu.edu.ua/items/57060296-69ba-447a-b854-014b239f97a1>
10. Durdu, L., Dag, F. (2017). Pre-Service Teachers' TPACK Development and Conceptions through a TPACK-Based Course. *Australian Journal of Teacher Education*, 42 (11), 150–171. doi: <https://doi.org/10.14221/ajte.2017v42n11.10>
11. Rūdolfa, A., Daniela, L.; Scaradozzi, D., Guasti, L., Di Stasio, M., Miotti, B., Monteriù, A., Blikstein, P. (Eds.) (2021). *Learning Platforms in the Context of the Digitization of Education: A Strong Methodological Innovation. The Expe-*

rience of Latvia. Makers at School, Educational Robotics and Innovative Learning Environments. Lecture Notes in Networks and Systems. Springer, 240, 213–221. doi: https://doi.org/10.1007/978-3-030-77040-2_28

12. Powers, R., Blubaugh, W. (2005). Technology in Mathematics Education: Preparing Teachers for the Future. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 5 (3), 254–270. Available at: <https://www.learntechlib.org/pri-mary/p/5474/>

13. Principles and standards for school mathematics (2000). National Council of Teachers of Mathematics. Reston.

14. Hossain, M., Aydin, H. (2013). Examining prospective u.s.preservice secondary mathematics teachers' contributions to an online discussion board of a blogging activity. *International Journal of Education, Learning and Development*, 1, (1), 1–21.

15. Mistretta, R. (2005) Integrating technology into the mathematics classroom: The role of teacher preparation programs. *The Mathematics Educator*, 15 (1), 18–24. Available at: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ845844.pdf>

16. Watts-Taffe, S., Gwinn, C., Johnson, J., Horn, M. (2003) Preparing preservice teachers to integrate technology with the elementary literacy program: The experiences of three beginning teachers raise important issues for teacher educators. *The Reading Teacher*, 57 (2), 130–139.

17. Wang, Y.-M. (2002). When Technology Meets Beliefs: Preservice teachers' perception of the teacher's role in the classroom with computers. *Journal of Research on Technology in Education*, 35 (1), 150–161. doi: <https://doi.org/10.1080/15391523.2002.10782376>

18. Gómez-Zermeño, M., Franco-Gutiérrez, H. (2018). The use of educational platforms as teaching resource in mathematics. *Journal of Technology and Science Education*, 8 (1), 63–71. doi: <https://doi.org/10.3926/jotse.337>

19. Twidle, J., Sorensen, P., Childs, A., Godwin, J., Dussart, M. (2006). Issues, challenges and needs of student science teachers in using the Internet as a tool for teaching. *Technology, Pedagogy and Education*, 15 (2), 207–221. doi: <https://doi.org/10.1080/14759390600769680>

20. Kirschner, P., Davis, N. (2003). Pedagogic benchmarks for information and communications technology in teacher education. *Technology, Pedagogy and Education*, 12 (1), 125–147. doi: <https://doi.org/10.1080/14759390300200149>

21. Matiash, O., Mykhailenko, L., Voievoda, A. (2022). Current aspects of international research on the use of information technologies of learning in the field of mathematical education. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 60, 81–90. doi: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-60-81-90>

22. Matiash, O., Mykhailenko, L., Voievoda, A., Nakhonechna, L., Kalashnikov, I., Olshevskyi, V. (2020). Usage of Information Communication Technologies for Training Prospective Mathematics Teachers in the Context of Dual System of Education in Ukraine. *Universal Journal of Educational Research*, 8 (12), 6641–6650. doi: <https://doi.org/10.13189/ujer.2020.081228>

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.289914

SOCIAL-PEDAGOGICAL ASPECTS IN WORKING WITH ROMA COMMUNITIES

p. 15–20

Larysa Polivko, PhD, Associate Professor, Department of Social Work, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Volodymyrska str, 60, Kyiv, Ukraine, 01033

E-mail: polivkoly@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9102-2779>

The Roma community has always been of interest to researchers and activists in numerous countries around the world due to its rich history and unique culture. The language, traditions, religion, history, and way of life of the Roma are distinctive and marked by their uniqueness. However, the Roma community also faces significant social and economic challenges that affect their opportunities and quality of life. In this context, working with Roma communities holds great socio-pedagogical significance.

The socio-pedagogical aspects of this work encompass a complex set of measures and strategies, aimed at improving the quality of life for the Roma people, increasing the level of education among children and youth, and promoting their social inclusion and adaptation to a broader society. The relevance of this research is closely tied to the necessity of ensuring the social inclusion of the Roma community, which encounters various forms of discrimination and challenges in various aspects of life. Ensuring human rights for the Roma is a globally relevant issue, and research in the fields of social work and pedagogy can contribute to improving their situation.

This research aims to understand the complex interrelationships between the Roma community and society at large and to identify best practices and strategies that can enhance the lives of Roma communities and facilitate their integration into various aspects of societal life.

The practical significance of this research lies in the possibility of developing programs and initiatives, aimed at improving the lives of Roma communities. These programs will contribute to the social integration of the Roma, the preservation of their culture and identity. Understanding the socio-cultural context of Roma communities and addressing their needs are key to successful work with this community. The research also underscores the importance of combating stigma and discrimination based on ethnicity and promotes the creation of a more just and inclusive society. Supporting the development of Roma communities at the local level, including improving infrastructure and fostering self-organization, is a crucial step in building more resilient and active Roma communities

Keywords: Roma community, discrimination, identity, community, stigmatization, strategy, infrastructure, social inclusion, education, national minorities

References

1. Habryn, P. (2022). Orhanizatsiino-upravlinski problemy romskykh vnutrishno-peremishchenykh osib u Zakarpatskii

oblasti v umovakh voiennoho stanu v Ukraini. Format rozvitu vidnosyn Ukrayny ta krain Tsentralnoi Yevropy u konteksti rosiisko-ukrainskoi viiny. Uzhhord: TOV «RIK-U», 197–200.

2. Habryn, P. V., Tokar, M. Yu. (2023). Some aspects of formation of characteristics of management culture among roma: on the example of the Zakarpats'ka oblast' of Ukraine. Efficiency of Public Administration, 3 (72), 9–14. <https://doi.org/10.36930/507201>

3. Polivko, L. Yu., Yaroshenko, A. O. (2017). Poserednytstvo yak forma sotsialnoi roboty z natsionalnoiu menshynou romiv. Sotsialna robota v Ukrayni: teoriia i praktyka, 1-2, 75–82.

4. Polivko, L. Yu.; Yaroshenko, A. O. (Ed.) (2018). Sotsialno-psykholohichni aspeky vkluchennia romskoi hromady v sotsialnu vzaiemodii. Sotsialna polityka suchasnoho ukrainskoho suspilstva: sotsialno-zakhysnyi kontekst. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 167–175.

5. Labosh, K. (2019). Osoblyvosti osvity ditei romskoho naselennia: suchasnyi stan, problemy ta tendentsii rozvitu. Sotsiolohia ta sotsialna robota v umovakh natsionalnykh ta regionalnykh vyklykiv. Uzhhord: Hoverla, 56–57.

6. Winman, T. (2018). The cultural brokering power of social pedagogy in education for Roma students. Nordic Social Work Research, 9 (1), 5–17. <https://doi.org/10.1080/2156857x.2018.1463284>

7. Koleva, M. (2020). Educational Environment – A Social Project of Support for the Social Development of a Roma Child. Open Journal for Educational Research, 4 (1), 67–76. <https://doi.org/10.32591/coas.ojer.0401.05067k>

8. Korobka, L., Vasiutynskyi, V., Vinkov, V. (2022). Pidtrymka styhmatyzovuvanykh menshyn: sotsialno-psykholohichni tekhnolohii. Kropyvnytskyi: Imeks-LTD, 178.

9. Youth in action and the Roma community. Inclusion of diversity, 33. Available at: <https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-1799/Booklet%20Youth%20in%20Action%20and%20the%20Roma%20Community.pdf>

10. The innovative practices in the field of education of Roma children. Council of Europe, 40. Available at: https://www.coe.int/t/dg4/education/roma/Source/GoodPractice_EN.PDF

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.289172

PRINCIPLES OF FORMATION OF THE FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF SPECIALISTS IN SHIP HANDLING IN THE CONTEXT OF LIFELONG LEARNING

p. 21–27

Iryna Shvetsova, PhD, Associate Professor, English Language Department for Deck Officers, Kherson State Maritime Academy, Kanatna str., 99, Odesa, Ukraine, 65039
E-mail: phd.shvetsova@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6801-5204>

The article analyses the basic principles underlying the modernisation of professional training of specialists. On the basis of the analysis, it is substantiated that the formation of the foreign language communicative competence of specialists in ship handling in the context of lifelong learn-

ing is a process, focused on the implementation of the tasks of developing a linguistic personality capable of carrying out independent communicative activities in an integrated multicultural environment, working with information in the system of foreign language linguistic culture and using it for personal and professional purposes. The process of formation is effective if the following principles of are observed: axiologisation (involves the development of skills to build speech behaviour adequate to the socio-cultural characteristics of the linguistic society); consistency and systematicity (ensured by methodologically and psychologically sound construction of programmes and manuals, as well as observance of the sequence of transition from simple to complex in the educational process); interdisciplinary integration (involves the formation of special knowledge, skills and abilities, taking into account interdisciplinary links, integration of teaching English and technical maritime disciplines); reflexivity (involves a conscious attitude to the learning process and mastering the techniques of self-assessment and building independent work); communicative (involves the formation of the foreign language communicative competence of specialists on the basis of transfer to the real environment); individualisation (taking into account the level of abilities, development of personal potential and individuality of cadets, understanding and response of the teacher to the needs of students); continuity (purposeful and gradual combination of individual stages of professional development)

Keywords: professional training, foreign language communicative competence, specialists in ship handling, lifelong learning

References

- Kontseptualni pidkhody do rozvitu bahatorivnevoi pedahohichnoi osvity v Ukrayni (2011). Kyiv: NPU imeni M. P. Drahomanova.
- Kobernyk, O. M. (2015). Formation of the students' training and cognitive activity in the implementation of problem-based learning technology. Professional Education: methodology, theory and technologies, 1, 72–82.
- Radkevych, V. (2021). Modernization of professional (vocational) education in accordance with the needs of society and the requirements of the labour market. Professional Pedagogics, 2 (23), 4–18. doi: <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2021.23.4-18>
- Smyrnova, I. M. (2018) Teoretychni metodychni osnovy profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv tekhnolohii do rozroblennia i vykorystannia elektronnykh osvitnikh resursiv. Kyiv, 709.
- Hlikman, S. (2018). Model of functioning of professional qualities of future navigators in the process of special training. ScienceRise: Pedagogical Education, 5 (25), 9–13. doi: <https://doi.org/10.15587/2519-4984.2018.134694>
- Lipshyts, L. (2019). Approaches and principles of formation of sociocultural competence of future navigators of international voyages. Young Scientist, 7.2 (71.2), 15–17.
- Zheliaskov, V. Ya. (2020). Theoretical and methodical principles of future navigators' training in higher marine edu-

cational establishments for professional communicative interaction. Khmelnitsky, 545.

8. Barsuk, S. L. (2016). Pedagogical conditions of formation of foreign professional communicative skills of future navigators based on Communicative and Cognitive approaches. Kherson.

9. Smelikova, V. B. (2017). Preparation of future navigators for professionally-oriented communication by means of case-technologies. Kherson, 305.

10. Danylenko, O. B. (2020). Neperervna profesiina pidhotovka maibutnikh sudnovodiv u vyshchyk morskykh navchalnykh zakladakh: teoria i praktyka. Zaporizhzhia: AA Tandem, 564.

11. Nitenko, O. V. (2015). Inshomovna pidhotovka fakhivtsiv prava v trytsyklovii sistemi vyshchoi osvity: yevropeiskyi dosvid. Kyiv, 446.

12. Valentyna, K., Iryna, S. (2019). Standard maritime communication phrases as a training need. Pedagogical Sciences, 88, 104–109. doi: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2019-88-17>

13. Osvitno-profesiina prohrama «Navihatsiia i upravlinnia morskymy sudnymy» (2018). Nakaz MON Ukrayiny No. 1239. 13.11.2018.

14. Shvetsova, I., Moroz, O. (2020). Professionally-oriented communicative competency of seafarers. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach, 12, 173–184.

15. Mykhailova, L., Zhyla, H. (2023). Principles of organizing individual work of students of non-language schools. Humanities Science Current Issues, 3 (60), 125–129. doi: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-3-19>

16. Melnychuk, S., Shvetsova, I., Luts, L., Franko, I. (2021). Theoretical fundamentals of study of values and value orientations in management of psychological scientific space. Journal of Management Information and Decision Sciences, 24 (2), 1–6.

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.290577

PROMOTING AN IDEAL ENGLISH FIRST ADDITIONAL LANGUAGE LESSON: A LEADERSHIP PERSPECTIVE

p. 28–34

Kufakunesu Zano, PhD in English, Research Associate, Department of Academic Literacy and Science Communication, Sefako Makgatho Health Sciences University, Molotlegi str., Ga-Rankuwa Zone 1, Ga-Rankuwa, Pretoria, South Africa, 0208

E-mail: kufazano@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4767-3109>

Vimbai Mbirimi-Hungwe, PhD in Applied Language Studies, Senior Lecturer, Department of Academic Literacy and Science Communication, Sefako Makgatho Health Sciences University, Molotlegi str., Ga-Rankuwa Zone 1, Ga-Rankuwa, Pretoria, South Africa, 0208

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2018-5028>

Education systems are the outcome of societal forces, and there are telling trends in the 21st century society that include the rise of multicultural societies, a highly mobile population and the rise in information and communication technology. Thus, this study aims to investigate how to promote an ideal English First Additional Language (EFAL) lesson in a high school setting. The researchers used the conversation analysis since this was a qualitative study. Only one Head of Department, Languages, who works with other five EFAL teachers in her department in one high school in a selected district in South Africa, was selected to participate in this study. The findings indicate that an ideal EFAL classroom is one where the EFAL teacher is conscious of the fact that having learners with different cultural and linguistic backgrounds in one classroom may have an influence on the teaching-learning process in an EFAL classroom. This calls for EFAL teachers to allow learners to draw from all the dimensions of their lives to interpret any EFAL task at hand. Besides, it is imperative to measure EFAL teachers' strengths and weaknesses thus making training and career development possible, so that they know how to promote ideal EFAL lessons. It is in the school's best interest to ensure ongoing training and career development of each EFAL teacher. Even performance reviews clarify areas where training may be required, but they also explain unique motivators specific to each EFAL teacher. Each EFAL teacher is motivated by different resources, for example, for some, it may be money or payment of fees. Staff development is encouraged as it helps in formulating the learning goals, identifying the steps, involved in attaining the learning aims, establishing a healthy classroom climate, promoting cooperative learning and using technological tools, fostering learner-centred learning and keeping learners in EFAL by giving them encouraging feedback

Keywords: English first additional language, multiculturalism, multilingualism, diversity, linguistic backgrounds

References

1. Abrahams, F., Ruiters, R. R. (2003). Industrial psychology: Selected topics. Introduction to Psychology. Cape Town: UCT Press.
2. Kramsch, C. (1998). Language and culture. Oxford: Oxford University Press.
3. Byram, M., Golubeva, I., Hui, H., Wagner, M. (2016). From Principles to Practice in Education for Intercultural Citizenship. Tonawanda: Multilingual Matters. doi: <https://doi.org/10.21832/9781783096565>
4. Phakeng, M. (2022). Failed policies, false promises bedevil multilingualism in SA. University of Cape Town Public Lecture. Available at: <https://www.news.uct.ac.za/article/-2022-03-10-failed-policies-false-promises-bedevil-multilingualism-in-sa>
5. Webb, V. (1996). Language planning and politics in South Africa. International Journal of the Sociology of Language, 118 (1), 139–162. doi: <https://doi.org/10.1515/ijsl.1996.118.139>
6. Facts and Figures. International Organisation of Migration. Available at: <https://www.iom.int/resources/migration-facts-and-figures>

7. Steyn, H. J., Wolhuter, C. C. (2008). The education system and probable societal trends of the twenty-first century. *Education systems of emerging countries: challenges of the 21st century*. Noordbrug: Keurkopie.
8. Magsino, R. F.; Roberts, L. W., Clifton, R. A. (Eds.) (1995). Multiculturalism in schools: Is multicultural education possible or justifiable? *Crosscurrents: Contemporary Canadian Issues*. Toronto: Nelson Canada, 253–270.
9. Omidire, M. F. (2019). *Multilingualism in the classroom: Teaching and Learning in a challenging context*. UCT Press. doi: <https://doi.org/10.58331/uctpress.41>
10. Sefotho, M. P.; Omidire, M. F. (Ed.) (2019). Effects of juxtaposing input and output languages in multilingual classrooms. *Multilingualism in the classroom: Teaching and Learning in a challenging context*. UCT Press.
11. Mofosi, B., Matashu, M., Skhephe, M.; Sibanda, S., van Tonder, G. P., Dudu, W. T. (Eds.) (2022). *Incorporating technology in education: A focus on flexible pedagogies. Re-calibrating teacher training in African higher education institutions: A focus on 21st-century pedagogical challenges*. Cape Town: AOSIS Books, 7–22. doi: <https://doi.org/10.4102/aosis.2022.bk378.01>
12. Essel, H. B., Vlachopoulos, D., Adom, D., Tachie-Menson, A. (2021). Transforming higher education in Ghana in times of disruption: flexible learning in rural communities with high latency internet connectivity. *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy*, 15 (2), 296–312. doi: <https://doi.org/10.1108/jec-08-2020-0151>
13. Al-rahmi, W. M., Othman, M. S., Yusof, L. M., Musa, M. A. (2015). Using Social Media as a Tool for Improving Academic Performance through Collaborative Learning in Malaysian Higher Education. *Review of European Studies*, 7 (3), 265–275. doi: <https://doi.org/10.5539/res.v7n3p265>
14. Buabeng-Andoh, C. (2012). Factors influencing teachers' adoption and integration of information and communication technology into teaching: A review of the literature. *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology*, 8 (1), 136–155.
15. du Plessis, E. (2020). Student teachers' perceptions, experiences, and challenges regarding learner-centred teaching. *South African Journal of Education*, 40(1), 1–10. doi: <https://doi.org/10.15700/saje.v40n1a1631>
16. du Toit, E. R. (2010). *Planning your lesson*. Pretoria: Van Schaik.
17. Aziz, F., Quraishi, U., Shahid Kazi, A. (2018). Factors behind Classroom Participation of Secondary School Students (A Gender Based Analysis). *Universal Journal of Educational Research*, 6 (2), 211–217. doi: <https://doi.org/10.13189/ujer.2018.060201>
18. Kochanski, J., Ledford, G. 2001. How to keep me: retaining technical professionals. *Research Technology Management*, 44 (3), 31–38. doi: <https://doi.org/10.1080/08956308.2001.11671427>
19. Coetzee, S. A., van Niekerk, E. J., Wydeman, J. L., Mokoena, S. P. (2016). *An educator's guide to effective classroom management*. Pretoria: Van Schaik Publishers.
20. McBer, H. (2000). *A model of teacher effectiveness. Report to the Department for Education and Employment*. South Africa.
21. Lemmer, E., Meier, C., Van Wyk, J. (2006). *Multicultural education: An educator's manual*. Pretoria: Van Schaik Publishers.
22. Louw, L. P., Du Toit, E. R. (2010). *Help, I'm a student teacher! Skills development for teaching practice*. Pretoria: Van Schaik.
23. Z. C., S. (2019). Self-assessment: A learner-centred approach towards transforming traditional practices and building self-directed learners. *South African Journal of Higher Education*, 33 (5). doi: <https://doi.org/10.20853/33-5-3586>
24. Majola, M. X. (2020). Exploring learner-centred approaches in Business Studies Grades 10-12. *The Independent Journal of Teaching and Learning*, 15 (1), 102–113.
25. Huth, T. (2011). *Conversation Analysis and Language Classroom Discourse. Language and Linguistics Compass*, 5 (5), 297–309. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1749-818x.2011.00277.x>
26. Theron, P. F., Bothma, J. H. (1988). *Riglyne vir die skoolhoof*. Pretoria: Academica.
27. Harasim, L. (2009). *Learning theory and online technologies*. New York: Routledge.
28. McCombs, B. L., Whisler, J. S. (1997). *The learner-centered classroom and school: strategies for increasing student motivation and achievement*. San Francisco: Jossey-Bass.
29. Williams, M., Burden, R. L. (1997). *Psychology for language teachers: a social constructivist approach*. New York: Cambridge University Press, 240.
30. McInerney, D. M., McInerney, V. (2010). *Educational psychology: constructing learning*. Pearson Australia: Frenchs Forest, N.S.W.
31. Mbunyuza-de Heer Menlah, M.; Taole, M. J. (Ed.) (2015). *Mentor teachers for teaching practice. Teaching practice, perspectives and frameworks*. Pretoria: Van Schaik, 127–143.
32. Okeke, C., Abongdia, J., Olusola Adu, E., van Wyk, M., Wolhuter, C. (2016). *Learn to Teach: A Handbook for Teaching Practice*. South Africa: Oxford University Press.
33. Adebola, O. O., Tsotetsi, C. T., Omodan, B. I. (2020). Enhancing Students' Academic Performance in University System: The Perspective of Supplemental Instruction. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 19 (5), 217–230. doi: <https://doi.org/10.26803/ijlter.19.5.13>
34. Brindley, J., Blaschke, L. M., Walti, C. (2009). Creating Effective Collaborative Learning Groups in an Online Environment. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 10 (3). doi: <https://doi.org/10.19173/irrod.v10i3.675>
35. Fayez, A., Al-Zu'be, M. (2013). The difference between the learner-centred approach and the teacher-centred approach in teaching English as a Foreign Language. *Educational Research International*, 2 (2), 24–31.
36. Schweisfurth, M. (2015). Learner-centred pedagogy: Towards a post-2015 agenda for teaching and learning. *International Journal of Educational Development*, 40, 259–266. doi: <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2014.10.011>

37. Zano, K.; Sibanda, S., van Tonder, G. P., Dudu, W. T. (Eds.) (2022). Language as a right and language as a resource in multilingual South African higher educational institutions. Recalibrating teacher training in African higher education institutions: A focus on 21st-century pedagogical challenges. Cape Town: AOSIS Books, 159–176. doi: <https://doi.org/10.4102/aosis.2022.bk378.08>
38. Zano, K. (2022). Translanguaging in an English First Additional Language context in the further education and training phase. EUREKA: Social and Humanities, 3, 40–48. doi: <https://doi.org/10.21303/2504-5571.2022.002448>
39. Zano, K. (2020). For Children Without the Language of Feedback: Multilingualism in Promoting Peer and Teacher Feedback. Gender & Behaviour, 18 (2), 15541–15550.
40. Zano, K. (2020). We Speak English in Sesotho: Multilingualism at Centre Stage in an English First Additional Language Classroom. Ponte Journal, 76 (8/1), 113–135. doi: <https://doi.org/10.21506/j.ponte.2020.8.9>

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.285502

AN ASSESSMENT OF THE CHALLENGES FACED BY GRADE 11 AND 12 TEACHERS IN THE TEACHING OF BIOLOGY IN SELECTED SCHOOLS IN THE KATIMA MULILO EDUCATION CIRCUIT

p. 35–46

Mirabel Moakong Ayiawung, Post Graduate Diploma in Education, Zambezi Region, Namibia
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-9039-173X>

Dingindawo Ncube, PhD, Department of Education, Zimbabwe Open University, 429 Soudan str., Show Grounds, Gwanda, Zimbabwe, Box 346

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-1473-9441>

David Nkengbeza, PhD, Department of Applied Educational Science, University of Namibia, Katima Mulilo, Namibia, 1096

E-mail: dnkengbeza@unam.na

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2750-9021>

The aim of this paper was to investigate the challenges faced by grade 11 and 12 teachers in the teaching of Biology in selected schools. The training of science teachers after independence till today has not succeeded in fully addressing the challenges teachers faced in the teaching of Biology. The study was guided by researchers like Lebata and Mudau [1], Makeleni, and Sethusha [2] who discovered that teachers faced challenges in the teaching of Biology because of the lack of well-equipped laboratories, limited prescribed textbooks, and overcrowded classes. The researchers use a case study design and a qualitative research approach in executing this study. A qualitative research approach was used in this study. The major findings include the lack of well-equipped laboratories and libraries, which have hindered the teaching and learning of Biology in the selected schools. The lack of adequate

prescribed textbooks and overcrowded classrooms further hindered the teachers' ability to impart knowledge to their learners. Large Biology syllabus content and learners' poor attitude among others, are other challenges hindering the quality of teaching in the selected schools. We recommend that the Ministry of Education should build modern libraries and equip them with computers and internet connectivity, textbooks, and e-learning tools to help learners and teachers inculcate a culture of reading and studying. Teachers should introduce shared personal practice, and collective learning and application as used in professional learning communities. Teachers and principals should request for sponsors to build well-equipped laboratories and libraries for the schools. Teachers and principals can also request to temporally use the laboratories in other schools that have the needed facilities

Keywords: Assessment, Challenges, Teachers, Biology, Teaching, Schools, Katima Mulilo, Circuit, Overcrowded classrooms, Prescribed textbooks

References

1. Lebata, M. C., Mudau, A. V. (2014). Exploring Factors Affecting Performance in Biology 5090 at Selected High Schools in Lesotho. Mediterranean Journal of Social Sciences, 5 (8), 271–278. doi: <https://doi.org/10.5901/mjss.2014.v5n8p271>
2. Makeleni, N. T., Sethusha, M. J. (2014). The Experiences of Foundation Phase Teachers in Implementing the Curriculum. Mediterranean Journal of Social Sciences, 5 (2), 103–109.
3. Mwangu, E. C., Sibanda, L. (2017). Teaching Biology Practical Lessons in Secondary Schools: A Case Study of Five Mzilikazi District Secondary Schools in Bulawayo Metropolitan Province, Zimbabwe. Academic Journal of Interdisciplinary Studies, 6 (3). doi: <https://doi.org/10.1515/ajis-2017-0020>
4. Aloovi, A. O. (2016). Biology Teachers' Lived Experiences of the Namibia Senior Secondary Certificate (NSSC) Curriculum. A master's thesis from Stellenbosch University. Available at: <https://pdfs.semanticscholar.org/7d5c/9c78cb47c4b538f7f4623a90f55e44265397.pdf>
5. Katjavivi, P. H. (2016). Educational transformation in Namibia. An address to the National Assembly of the Republic of Namibia. At the Forum of the Commonwealth Council on Education. Available at: https://d3n8a8pro7vhmx.cloudfront.net/cecommorguk/pages/74/attachments/original/1464431421/Peter_Katjavivi's_Speech.pdf?1464431421
6. Computer, T. Y. (2016). Problems facing Teaching and learning of biology in Nigeria. Problems facing teaching and learning of Biology in Nigeria: A case study of some selected secondary schools in Ikere Ekiti, Ekiti State. Available at: <https://www.uniprojects.com.ng/2016/07/problems-facing-teaching-and-learning.html>
7. Angula, R. (2015). Mathematics Teachers' Views and Challenges on the Implementation of the Compulsory Mathematics Curriculum in Otjozondjupa Region. University of Namibia. Available at: <https://repository.unam.edu.na/bitstream/handle/11070/1454/Angula2015.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

8. Hewson, P., Kahle, J., Scantleybury, K., Davies, D. (2001). Equitable science education in urban middle schools: Do reform efforts make a difference? *Journal of Research in Science Teaching*, 38 (10), 1130–1144. doi: <https://doi.org/10.1002/tea.10006>
9. Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2009). *Research Methods in Education*. New York: Routledge.
10. Liswaniso, L. J. (2019). An Investigation into the Teaching of Biology and Physical Science Practical Work in Senior Secondary Schools in the Zambezi Region. Available at: <http://repository.unam.edu.na/bitstream/handle/11070/2515/liswaniso2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
11. Ottewanger, W. J. W. (2001). Teachers Support Materials as a Catalyst for Science Curriculum Implementation in Namibia. University of Twente Enschede. Available at: https://ris.utwente.nl/ws/portalfiles/portal/6080384/thesis_W_Ottewanger.pdf
12. Fleisch, B. (2008). Primary Education in Crisis: Why South African schools' children underachieve in reading and in Mathematics. Cape Town: Juta.
13. Moalosi, R., Molwane, O. B. (2010). Challenges facing teachers in teaching of design and technology in Botswana Primary schools: Design and Technology Education. An international Journal, 13 (3), 37–36.
14. Ngware, M., Abuya, B., Mutisya, M., Oketch, M. (2010). Classroom Observation Study: A Report on the Quality Teaching and Learning in Primary Schools in Kenya. Nairobi: APHRC.
15. Bennell, P. (2010). A UPE 15 Emergency program for primary school teachers. Background paper for EFA Global Monitoring Report 2012. United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization.
16. Earl, L. M. (2013). Assessment for Learning; Assessment As Learning: Changing Practices Means Changing Beliefs. *Assessment and Learning*, 2. Available at: [https://wlts.edb.hkedcity.net/filemanager/file/AandL2chapter/A&L2_1\(%20Lorna.pdf](https://wlts.edb.hkedcity.net/filemanager/file/AandL2chapter/A&L2_1(%20Lorna.pdf)
17. Katukula, K. M. (2018). Teaching Methods in Science Education in Finland and Namibia. A master's degree thesis, University of Eastern Finland School of Applied Educational Science and Teacher Education. Available at: http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20181259/urn_nbn_fi_uef-20181259.pdf
18. Mawazo, A. (2010). Investigating teaching and learning of biological classification in outdoor activities by using digital cameras in Tanzanian secondary schools. University of Dar es Salaam.
19. Kapenda, H. M. (2008). *Translating Policy into Practice: Aspects of Learner- Centred Classroom Practice in Mathematics in Namibia Secondary Schools*. Cape Town: University of Western Cape.
20. Mwoombola, L. K. (2001). The impact of teacher absenteeism on learners' academic performance and school discipline: A case study of Windhoek Senior Secondary schools. Windhoek: The University of Namibia.
21. Gbore, L. O., Daramola, C. A. (2013). Relative contributions of selected teachers' variables and students' attitudes toward academic achievement in biology among senior secondary school students in Ondo State, Nigeria. *Current Issues in Education*, 16 (1). Available at: <http://cie.asu.edu/ojs/index.php/cieatasu/article/view/809>
22. Upindi, N. M., Mushaandja, J., Likando, G. (2016). Addressing factors that contribute to indiscipline in Secondary Schools in Namibia. A case Study. University of Namibia. Available at: https://repository.unam.edu.na/bitstream/handle/11070/2168/upindi_addressing_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y
23. Hope, S.; Prah, K. K. (Ed.) (1993). *Theory for Transformative Action. Social Science Research Priorities for Namibia*. Eppindust: Creda Press, 124–137.
24. Zimba, R. F., Auala, R. K., Scott, A. (1998). *Namibian Secondary School Teachers' Understanding of Students' Misbehaviour*. Windhoek: University of Namibia.
25. Verner, V. N. (2019). Challenges Affecting Grade 12 Learners' Academic Examination Performance in Namibia Senior Secondary Certificate Ordinary Level Biology in the Khomas Region in Namibia. University of Namibia. Available at: <http://repository.unam.edu.na/bitstream/handle/11070/2514/verner2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
26. Burnett, G. (1995). Overcrowding in urban classrooms. New York: ERIC Clearing House.
27. Amakali, M. (2020). Namibia: Teachers' struggling with the new curriculum. NEW ERA. Available at: <https://allafrika.com/stories/202001190156.html>
28. Understanding the New Curriculum (2019). The Namibian. Available at: <https://www.namibian.com.na/understanding-the-new-curriculum/>
29. Epri, M. L. (2016). A case study on the impact of large classes on student learning. *Contemporary PNG Studies: DWU Research Journal*, 24, 95–109.
30. Muyoyeta, N. K. (2018). Factors Affecting Grade 12 Learners' Academic Performance in Namibia Senior Secondary Certificate Ordinary Level Biology in Khomas Educational Region in Namibia. University of Namibia. Available at: <http://repository.unam.edu.na/bitstream/handle/11070/2274/muyoyeta2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
31. Mji, A., Makgato, M. (2006). Factors associated with high school learners' poor performance: A spotlight on mathematics and physical science. *South African Journal of Education*, 26 (2), 253–266.
32. Creswell, J. W. (2012). *Educational Research. Planning, Conducting, and Evaluation. Qualitative and Quantitative Research*. Pearson Education, Inc.
33. Stake, R. E. (1995). *The art of case study research*. Thousand Oaks: Sage Publications.
34. Christensen, L. B., Burke, R. J. (2014). *Research methods, design, and analysis*. Boston: Pearson Education, Inc.
35. Johnson, R. B., Christensen, L. B. (2012). *Educational Research: Quantitative, qualitative and mixed approaches*. California: SAGE Publications
36. Ary, D., Jacobs, L. C., Sorensen, C. K., Walker, D. A. (2014). *Introduction to Research in Education*. Wadsworth: Cengage Learning.
37. Matlala, S. F., Nolte, A., Temane, M. (2014). Secondary school teachers' experiences of teaching pregnant learners in Limpopo province, South Africa. South

African Journal of Education, 34 (4). doi: <https://doi.org/10.15700/201412052112>

38. Tjitemisa, K. (2019). Namibia: 70 percent of government schools without internet, New ERA. Available at: <https://allafrica.com/stories/201910080121.html>

39. Nengomasha, C. T., Uutoni, W. E., Yule, W. (2012). School libraries and their role in promoting a reading culture: A

case study of Caprivi, Omusati, Omaheke, Karas and Khomas Regions in Namibia. Journal for Studies in Humanities and Social Sciences, 1 (1).

40. Nkengbeza, D. (2014). Building a professional learning community in a conflict and post-conflict environment: a case of a high school in Liberia. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research. University of Jyväskylä Library, 209.

АНОТАЦІЇ

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.288883

РОЗВИТОК МАРКЕТИНГОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКІВ ГУРТКІВ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ (с. 4–8)

О. В. Борсук

Посилення конкурентної боротьби на внутрішньому ринку України спонукало підприємства до більш активного впровадження маркетингу в їх діяльність. Один з таких інструментів - маркетингові дослідження.

Конкурентоспроможність закладу позашкільної освіти на ринку освітніх послуг може бути забезпечена комплексом професійних якостей керівника ЗПО як менеджера освіти, а також сформованою маркетинговою компетентністю педагогічних працівників, зокрема керівників гуртків.

Маркетингові вміння як здатність особистості застосовувати отримані маркетингові знання в реалізації маркетингового підходу до управління закладом позашкільної освіти загалом чи, наприклад, окремими його складовими частинами (гуртки, студії тощо) дають змогу організувати освітній процес і процес управління на основі врахування потреб особистості. Наявність маркетингових знань та вмінь забезпечує науковість і технологічність маркетингової діяльності в ЗПО.

У дослідженні розглянуто сутність та структуру маркетингової компетентності викладача. Обґрунтовано актуальність формування цієї компетентності як важливої професійної якості сучасного викладача вищої школи. Ми прагнемо розкрити важливу роль маркетингових компетентностей керівників гуртків закладів позашкільної освіти та розвиток професіоналізму педагогічного працівника. Управління маркетингом веде до іншого розуміння, переосмислення категорії «якість», що в кінцевому підсумку змінює весь навчальний процес. У дослідженні зроблена спроба розглянути педагогічного працівника як суб'єкта та як об'єкта маркетингової діяльності, висвітлюючи багатовимірність його ролі з точки зору маркетингового підходу. У цій публікації представлена варіативна модель персоніфікованого професійного розвитку педагогічного працівника, побудована на використанні маркетингових технологій

Ключові слова: маркетинг, компетентність, заклад позашкільної освіти, керівник гуртка, педагогічний працівник

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.284676

НАВЧАЛЬНІ ПЛАТФОРМИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ: АНАЛІЗ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ (с. 9–14)

О. І. Матяш, О. Б. Панасенко, А. С. Горяшин

Аналіз досвіду використання навчальних платформ в освіті майбутніх фахівців у різних країнах світу є актуальним для усвідомлення та пояснення позитивних та негативних аспектів використання навчальних платформ у процесі фахової підготовки майбутніх учителів в Україні. Аналізуємо закордонний досвід (США, Латвія, Велика Британія, Туреччина, Колумбія, Нідерланди) використання навчальних платформ у підготовці майбутніх учителів математики.

В дослідженні використовувався контент-аналіз інтернет-ресурсів; аналіз, синтез, порівняння, систематизація й узагальнення результатів досліджень відображені у публікаціях закордонних авторів щодо використання навчальних платформ у підготовці майбутніх учителів математики.

Виокремлюємо такі ключові позиції авторів закордонних досліджень: невикористання вчителями навчальних платформ, з одного боку, демонструє бажання вчителів зберегти монопольний контроль над навчанням учнів і недовіру вчителів до самостійного навчання учнів, а з іншого боку може демонструвати невміння вчителів ефективно використовувати навчальні платформи; навчальні платформи можуть відкрити для вчителів математики широкий вибір можливостей з підвищення ефективності навчання учнів математики; вчителі не відчувають себе добре підготовленими до використання цифрових технологій у проведенні уроків; спеціальна підготовка до грамотного використання вчителями цифрових технологій у навчанні учнів, має бути сформована під час фахової підготовки в університеті, щоб вчителі-практики не гаяли на це час під час професійної діяльності.

Висновки. Спостерігається все більша інтеграція інформаційних технологій у процес фахової підготовки майбутніх учителів. Поєднання закордонного досвіду використання навчальних платформ у підготовці майбутніх фахівців з потенціалом досліджень українських учених є одним з напрямів подолання актуальних проблем дистанційного/змішаного навчання, подальшого впровадження інноваційних технологій в українську систему освіти

Ключові слова: вчителі математики, навчальні платформи, інформаційні технології, освітній процес, цифрова компетентність

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.289914

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРИ РОБОТІ З РОМСЬКИМИ СПІЛЬНОТАМИ (с. 15–20)**Л. Ю. Полівко**

Ромська спільнота завжди цікавила дослідників та громадських діячів у численних країнах світу через свою багату історію і унікальну культуру. Мова, традиції, релігія, історія та спосіб життя ромів є особливими і відзначаються своєю неповторністю. Проте ромська спільнота також стикається зі значущими соціальними та економічними викликами, які впливають на їхні можливості і якість життя. У цьому контексті робота з ромськими спільнотами має велике соціально-педагогічне значення. Соціально-педагогічні аспекти цієї роботи містять комплекс заходів та стратегій, спрямованих на поліпшення якості життя ромів, підвищення рівня освіти серед дітей і молоді, а також сприяння їхньому соціальному включення та адаптації до життя в суспільстві з широкими можливостями. Актуальність цього дослідження пов'язана з необхідністю забезпечення соціальної інклузії ромської спільноти, яка стикається з різними формами дискримінації та викликами в різних сферах життя. Гарантування прав людини для ромів є актуальною проблемою на глобальному рівні, і дослідження в галузі соціальної роботи та педагогіки може допомогти поліпшити їхнє становище. Це дослідження має на меті з'ясувати складні взаємозв'язки між ромською спільнотою та суспільством загалом, а також визначити найкращі практики та стратегії, які можуть сприяти покращенню життя ромських громад і сприяти їхній інтеграції в різні аспекти суспільного життя. Практичне значення цього дослідження проявляється у можливості розробки програм і ініціатив, спрямованих на поліпшення життя ромських громад. Ці програми будуть сприяти соціальній інтеграції ромів, збереженню їхньої культури та ідентичності. Розуміння соціокультурного контексту ромських спільнот і врахування їхніх потреб є ключовими для успішної роботи з цією громадою. Дослідження також наголошує на необхідності боротьби зі стигматизацією та дискримінацією на трансформації та сприяє будівництву більш справедливого та інклюзивного суспільства. Підтримка розвитку ромських громад на місцевому рівні, включаючи покращення інфраструктури та сприяння їхній самоорганізації, є важливим етапом у створенні більш стійких та активних ромських спільнот.

Ключові слова: ромська спільнота, дискримінація, ідентичність, громада, стигматизація, стратегія, інфраструктура, соціальна інклузія, освіта, національні меншини

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.289172

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ З НАВІГАЦІЇ І УПРАВЛІННЯ МОРСЬКИМИ СУДНАМИ В УМОВАХ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ (с. 21–27)**I. В. Швецова**

У статті проаналізовано основні принципи, що закладені в основу модернізації професійної підготовки фахівців. На основі аналізу обґрунтовано, що формування іншомовної комунікативної компетентності фахівців з управління судном в умовах неперервної освіти представляє процес, орієнтований на реалізацію завдань розвитку мовної особистості, здатної здійснювати самостійну комунікативну діяльність в інтегрованому полікультурному середовищі, працювати з інформацією в системі іншомовної лінгвокультури і використовувати її в особистих і професійних цілях. Процес формування є ефективним за умови дотримання наступних принципів аксіологізації (передбачає розвиток умінь будувати мовленнєву поведінку, адекватну соціокультурним особливостям лінгвосоціуму); системності та наступності (забезпечується методично та психологічно обґрунтованою побудовою програм та посібників, а також дотриманням послідовності переходу від простого до складного у навчальному процесі); міждисциплінарної інтеграції (передбачає формування спеціальних знань, навичок та вмінь з урахуванням міжпредметних зв'язків, інтеграцію викладання англійської мови та технічних морських дисциплін); рефлексивності (передбачає свідоме ставлення до процесу навчання та оволодіння прийомами са-мооцінки і побудови самостійної роботи); комунікативності (передбачає формування іншомовної комунікативної компетентності фахівців на основі перенесення в реальне середовище); індивідуалізації (врахування здібностей, розвитку особистісного потенціалу та індивідуальності курсантів, розуміння та реагування викладача на потреби студентів); неперервності (цілеспрямоване і поступове поєднання окремих етапів професійного розвитку).

Ключові слова: професійна підготовка, іншомовна комунікативна компетентність, фахівці з управління суднами, неперервна освіта

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.290577**СПРИЯННЯ ІДЕАЛЬНОМУ УРОКУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ПЕРШОЇ ДОДАТКОВОЇ: ПЕРСПЕКТИВА ЛІДЕРСТВА (с. 28–34)****Kufakunesu Zano, Vimbai Mbirim-Hungwe**

Системи освіти є результатом дії суспільних сил, і в суспільстві 21-го століття є промовисті тенденції, які включають зростання мультикультурних суспільств, високомобільне населення та зростання інформаційних і комунікаційних технологій. Таким чином, це дослідження має на меті дослідити як просувати ідеальний урок англійської першої додаткової мови (АМПД) у середній школі. Дослідники використовували аналіз розмов, оскільки це було якісне дослідження. Для участі в цьому дослідженні було обрано лише одну керівницю відділення мов, яка працює з іншими п'ятьма вчителями АМПД у своєму відділенні в одній середній школі у вибраному районі Південної Африки. Результати показують, що ідеальний клас АМПД – це той, де вчитель АМПД усвідомлює той факт, що присутність учнів з різним культурним і мовним походженням в одному класі може вплинути на процес викладання та навчання в класі АМПД. Це вимагає від вчителів АМПД дозволити учням опиратися на всі виміри свого життя, щоб інтерпретувати будь-яке завдання АМПД. Крім того, важливо оцінити сильні та слабкі сторони вчителів АМПД, щоб зробити навчання та кар'єрний розвиток можливим, щоб вони знали, як просувати ідеальні уроки АМПД. В інтересах школи – забезпечити постійне навчання та кар'єрний розвиток кожного викладача АМПД. Рівномірні перевірки продуктивності прояснюють сфери, де може знадобитися навчання, але вони також прояснюють унікальні мотиви, характерні для кожного вчителя АМПД. Кожного вчителя АМПД мотивують різні ресурси, наприклад, для деяких це можуть бути гроші або оплата рахунків. Розвиток персоналу заохочується, оскільки це допомагає формулювати навчальні цілі, визначати кроки, зроблені для досягнення навчальних цілей, створювати здоровий клімат у класі, сприяти спільному навчанню та використанню технологічних інструментів, підтримувати навчання, орієнтоване на учня, і утримувати учнів у класі АМПД, надаючи їм заохочувальний зворотній зв'язок.

Ключові слова: англійська мова як перша додаткова; мультикультуралізм; багатомовність; різноманітність; мовні основи

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.285502**ОЦІНКА ПРОБЛЕМ, З ЯКИМИ СТИКАЮТЬСЯ ВЧИТЕЛІ 11 ТА 12 КЛАСІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ БІОЛОГІЇ У ВИБРАНИХ ШКОЛАХ НАВЧАЛЬНОГО ОКРУГУ КАТИМА МУЛІЛО (с. 35–46)****Mirabel Moakong Ayiawung, Dingindawo Ncube, David Nkengbeza**

Метою цієї статті було дослідити проблеми, з якими стикаються вчителі 11 та 12 класів під час викладання біології у вибраних школах. Підготовка вчителів природничих наук після здобуття незалежності до сьогодні не змогла повністю вирішити проблеми, з якими стикаються вчителі під час викладання біології. Дослідження проводилося під керівництвом таких дослідників, як Лебата та Мудай [1], Макелені та Сетуша [2], які виявили, що вчителі стикаються з проблемами під час викладання біології через відсутність добре обладнаних лабораторій, обмежену кількість призначених підручників і переповнені класи. Дослідники використовують дизайн тематичного дослідження та підхід якісного дослідження. Основні висновки включають відсутність добре обладнаних лабораторій і бібліотек, що заважало викладанню та вивченю біології у вибраних школах. Відсутність відповідних підручників і переповнені класи ще більше заважали вчителям передавати знання своїм учням. Серед інших проблем, які перешкоджають якості викладання у вибраних школах, є великий зміст навчальної програми з біології та погане ставлення учнів. Ми рекомендуємо Міністерству освіти створити сучасні бібліотеки та оснастити їх комп'ютерами та підключенням до Інтернету, підручниками та засобами електронного навчання, щоб допомогти учням і вчителям приєднати культуру читання та навчання. Викладачі повинні запроваджувати спільну особисту практику, а також колективне навчання що використовується в професійних навчальних спільнотах. Вчителі та директори повинні просити спонсорів про будівництво добре обладнаних лабораторій та бібліотек для шкіл. Вчителі та директори також можуть просити тимчасово використовувати лабораторії в інших школах, які мають необхідні приміщення

Ключові слова: оцінювання, виклики, вчителі, біологія, викладання, школи, Катіма Муліло, округ, переповнені класи, призначенні підручники